

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การทอผ้าไหมมัดหมี่ สามารถทำให้เป็นอาชีพ สร้างรายได้แก่คนในจังหวัดมหาสารคาม ได้ เพราะเป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่นมีฝีมือและความชำนาญอยู่แล้ว แต่หากยังทำตามแบบอย่างดั้งเดิม โดยไม่มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัย อาจทำให้อาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามไม่เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมเท่าที่ควร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามให้มีความก้าวหน้า โดยการ พัฒนากระบวนการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามให้มีความร่วมสมัยยิ่งขึ้น โดยผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้เป็นลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 ผลที่ได้จากการศึกษา

5.3 ข้อจำกัดและอุปสรรค

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคามในบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากระบวนการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามให้มีความเหมาะสม ร่วมสมัย เป็นที่พึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการประยุกต์ใช้แนวคิดร่วมสมัยหลายสาขาวิชาได้แก่ แนวคิดเรื่องบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหม มัดหมี่ใน จังหวัดมหาสารคาม แนวคิดเรื่อง การตลาด แนวคิดเรื่องสัตยัญญาวิทยา และทฤษฎีทางศิลปะที่ใช้ในการออกแบบลวดลายเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

- (1) การกำหนดขอบเขตของปัญหา
- (2) การวิเคราะห์ข้อมูล
- (3) การสร้าง แนวความคิดหลัก
- (4) การออกแบบร่าง

- (5) การคัดเลือก
- (6) การออกแบบรายละเอียด
- (7) การประเมินการออกแบบ

ผลการศึกษสามารถสรุปโดยแยกพิจารณาตามลำดับขั้นตอนการทำงานดังนี้

5.1.1 การกำหนดขอบเขตของปัญหา โดยการวิเคราะห์สาเหตุ(ลวดลาย) ของผ้าไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิม พบว่าสาเหตุที่ทำให้ลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคาม ยังไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนั้น เป็นเพราะ สาเหตุ (ลวดลาย) ของผ้าไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิมนั้น ทำขึ้นมาเพื่อสื่อสารกับผู้คนที่อยู่ร่วมสมัย กับที่มีการ ออกแบบลวดลายนั้น เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การรับรู้ของผู้คนในสังคมก็เปลี่ยนตามไปด้วย ฉะนั้น สาเหตุหรือลวดลายในผ้าไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิม จึงยากต่อการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมาย เป็นผลให้ไม่นิยมนำมาใช้สอยในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือเป็นขอบเขตของปัญหาการออกแบบในครั้งนี้ กล่าวคือ ยังไม่มีสาเหตุ(ลวดลาย) ของผ้าไหมมัดหมี่ที่สามารถสื่อสารหรือดึงดูดกลุ่มเป้าหมายได้

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ส่วน คือ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะผลิตภัณฑ์ กรรมวิธีการผลิตและวัสดุดิบ ผลการศึกษาพบว่า

(1) ผลจากการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่นิยมแต่งตัวในรูปแบบทันสมัย และโดยส่วนใหญ่จะซื้อเครื่องแต่งกาย เดือนละประมาณ 3-4 ชิ้น และใช้เงินเพื่อการซื้อหาประมาณ 500-1,000 บาทต่อเดือน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อเครื่องแต่งกายของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านความงาม โดยมีทัศนคติว่าผ้าไหมมัดหมี่นั้นมีรูปแบบ โบราณ แม้ส่วนใหญ่จะรู้จักผ้าไหมมัดหมี่แต่ก็ไม่นิยมนำมาใช้เพื่อการแต่งกาย แต่มีความคิดเห็นว่าหากมีการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ตามที่ตนต้องการแล้ว มีแนวโน้มว่าจะนำมาใช้สอย และอยากได้ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมมัดหมี่ที่แปรรูปเป็นผ้าพันคอ โดยกลุ่มเป้าหมายมีแนวโน้มที่จะชอบลวดลายที่มีคุณลักษณะดังนี้

ลักษณะรูปร่างรูปทรงที่ชอบ : รูปเรขาคณิต

ลักษณะลวดลายที่ชอบ : ลวดลายแบบสร้างสรรค์ ลักษณะสีชื่นชอบทั้งสีโทนร้อนและเย็น

ลักษณะการใช้สีที่ชอบ : ชอบใช้สีในลักษณะกลมกลืน

ลักษณะเนื้อผ้าที่ชอบ : เนื้อผ้าแบบผสมผสาน

(2) ผลการสำรวจแนวโน้มความนิยมจากสื่อ ออนไลน์ พบว่ามี ผ้าพันคอนั้นมี 3 รูปแบบใหญ่ๆ คือ สีเหลี่ยมผืนผ้า สีเหลี่ยมจัตุรัสและรูปทรงอิสระ โดยมีกระแสความนิยมรูปแบบที่

เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า และโดยทั่วไปจะมีขนาดกว้าง 50 เซนติเมตรยาว 180 เซนติเมตร จึงได้นำคุณลักษณะดังกล่าวมาเป็นข้อกำหนดด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ด้วย

(3) เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งพัฒนาการทอผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามให้มีความร่วมสมัย การศึกษาในครั้งนี้ จะต้องทำตามเงื่อนไขของการผลิตตามกรรมวิธีการทอผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งครั้งนี้มีกรณีศึกษาเป็นกลุ่มทอผ้าบ้านกุฉีกรัง ผลจากการศึกษา พบว่าเป็นกรรมวิธีการทอผ้าไหมมัดหมี่แบบพื้นเมืองทั่วไป

ซึ่งผลจากการศึกษาจะนำมาใช้เป็นข้อกำหนดในการสร้างแนวคิดการออกแบบ

5.1.3 การสร้างแนวความคิดหลัก นอกจากจะคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักแล้ว ยังได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง ความสัมพันธ์แบบคู่ตรงข้ามในการค้นหาแนวความคิดการออกแบบอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษาพบว่า เพื่อทำให้ผ้าไหมมัดหมี่มีลักษณะตามที่ กลุ่มเป้าหมายต้องการนั้น จะต้องทำให้กลุ่มเป้าหมาย รู้สึกว่าผ้าพันคอไหมมัดหมี่เป็นเสมือนเครื่องประดับ โดยมีเครื่องประดับโลหะแบบร่วมสมัยเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ แต่ยังคงออกแบบตามเงื่อนไขของกรรมวิธีการทำ ผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านกุฉีกรัง

5.1.4 การออกแบบร่าง โดยการนำแนวคิดการออกแบบ มาแปรผลเป็นแบบร่างลวดลาย ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Illustrator ที่ ช่วยอำนวยความสะดวกในการออกแบบ ซึ่งสามารถออกแบบได้ 30 รูปแบบด้วยกัน

5.1.5 การคัดเลือก โดยพิจารณาคัดเลือกแบบร่าง ที่มาจากแนวโน้มความนิยมของกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่ามีแบบร่างที่มีความเหมาะสมจำนวน 10 รูปแบบ ด้วยกัน

5.1.6 การออกแบบรายละเอียด ในขั้นตอนนี้ ได้แบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วนย่อยคือ

1) การกำหนดรายละเอียดแบบร่าง ซึ่งได้แก่ การกำหนดขนาดสัดส่วนของผ้า ลักษณะของแม่ลาย ขนาดสัดส่วนของแม่ลาย ลักษณะของเส้นไหมที่จะใช้ในแต่ละผืน เทคนิควิธีการทอ จังหวะการทอในแต่ละหน่วยลาย ฯลฯ เพิ่มเติมในแบบร่าง เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดในขั้นตอนการสร้างต้นแบบ

2) การสร้างต้นแบบผ้า เป็นขั้นตอนที่ ผู้วิจัยทำงานร่วมกับช่างทอผ้า เพื่อทดสอบผลิตต้นแบบผ้า ผลการศึกษาพบว่า การสร้างต้นแบบผ้านั้นมีทั้งส่วนที่ตรงตามแบบ และส่วนที่คลาดเคลื่อน ซึ่งมีปัญหาทั้ง เรื่องของ การมัดลาย การย้อมสี และการทอ แตกต่างกันไปในแต่ละผืน

5.1.7 การประเมินผลการออกแบบ สรุปได้ว่า การออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ตามแบบแผนของกระบวนการการออกแบบที่ได้พัฒนาขึ้นนั้น สามารถสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่พึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้ในระดับมากถึงมากที่สุด และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผ้าทอพื้นเมือง ในระดับมาก จึงกล่าวได้ว่าการออกแบบลวดลายผ้าไหม

มัดหมี่ทั้ง 10 แบบ สามารถนำไปใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวันและมีผลต่อการดำเนินธุรกิจผ้าไหมมัดหมี่ต่อไปในอนาคต

5.2 ผลที่ได้รับจากการศึกษา

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัย ได้ค้นพบองค์ความรู้ต่างๆ ดังนี้

5.2.1 การศึกษาบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหมมัดหมี่ ของจังหวัดมหาสารคาม ทำให้เห็นสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ของการทอผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคาม ให้มีความเหมาะสมร่วมสมัยได้

5.2.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ตามแนวคิดการตลาดแบบเฉพาะเจาะจง (Niche market) ทำให้มีเป้าหมายทางการตลาด ที่มีความเป็นไปได้จริง ทำให้เห็นช่องทางในการขยายโอกาสทางการตลาด ของการทำผ้าไหมมัดหมี่ในจังหวัดมหาสารคามออกไปได้อีกในอนาคต

5.2.3 การหาสาเหตุของปัญหา โดยการศึกษาวงจรชีวิตของสัญญาะ (ลวดลาย) ผ้าไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิมนั้น ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของปัญหาในการออกแบบ ได้ชัดเจนขึ้น

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

5.2.5 การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยนำแนวคิดเรื่องการบริโภคเชิงสัญญาะนำมาใช้เป็นปัจจัยในการศึกษาทำให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม จึงนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

5.2.6 การนำแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์แบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวคิดการออกแบบนั้น ทำให้สามารถพัฒนางานออกแบบที่ต้องการสร้างความแตกต่างจากสิ่งเดิมได้อย่างเป็นระบบ เพราะมีการเปรียบเทียบขององค์ประกอบย่อยต่างๆของ สิ่งเดิมกับใหม่ ให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

5.2.7 การประเมินผลการออกแบบ ทำให้ทราบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในต่อผ้าที่ได้ออกแบบแสดงให้เห็นว่า แรงบันดาลใจในการออกแบบที่มาจากเครื่องประดับร่วมสมัยนั้น ทำให้สามารถสื่อสารและดึงดูดความสนใจจากผู้คนที่อยู่ร่วมบริบทนั้นได้ ดังนั้นจึงเป็นแนวทางสำหรับการค้นหาแรงบันดาลใจ จากบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัย ในการออกแบบลวดลายเพื่อให้ความเหมาะสมร่วมสมัยได้

5.2.8 การออกแบบร่างโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ ทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็วขึ้น สามารถออกแบบร่างได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้มีโอกาสเลือกแบบที่มีความเหมาะสม ได้มากขึ้น

5.2.9 การคัดเลือกแบบจาก กลุ่มเป้าหมายและผู้เชี่ยวชาญ ทำให้สามารถค้นกรองรูปแบบ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการผลิต

5.2.10 เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเรื่องสัญลักษณ์ แล้วพบว่า แรงบันดาลใจในการออกแบบ ซึ่งได้แก่ เครื่องประดับโลหะที่กำลังได้รับความนิยมนั้น เป็นรูปสัญลักษณ์ประเภท Icon ซึ่งมีลักษณะ คล้ายคลึง กับความหมายสัญลักษณ์ นั่นคือความทันสมัยที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ ทำให้สามารถดึงดูด ความสนใจต่อกลุ่มเป้าหมายได้

5.2.11 การทดลองสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ตามกรรมวิธีการทอผ้าไหมมัดหมี่ ทำให้เห็นถึง ความเป็นไปได้ในการผลิต

5.2.12 การสร้างต้นแบบผ้า เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องทำงานร่วมกันกับช่างทอผ้าเพื่อทดลอง ผลิตต้นแบบผ้านั้น ผลการศึกษาพบว่า มีทั้งส่วนที่ตรงตามแบบ และส่วนที่คลาดเคลื่อน ซึ่งเมื่อ พิจารณาแล้วพบว่าส่วนที่ตรงตามแบบนั้นจะมีการจัดวางองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่ช่างทอผ้า เคยทำมา ได้แก่ การจัดวางองค์ประกอบลาย ให้เกิดความสมดุลแบบสมมาตร หรือทอซ้ำลายใน จังหวะที่สม่ำเสมอ ส่วนต้นแบบผ้าที่มีความคลาดเคลื่อนนั้น จะมีการจัดวางองค์ประกอบลายแบบ ไม่สมมาตร หรือ แบบที่ต้องทอซ้ำลายในจังหวะที่ไม่สม่ำเสมอนั้น ช่างทอผ้ายังไม่สามารถทำได้ ตรงตามแบบเท่าที่ควร

5.3 ข้อจำกัดและอุปสรรค

ในขั้นตอนการทำงานนั้นมีข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้

5.3.1 การวิเคราะห์ผลโดยใช้วิธีทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยไม่มีชำนาญในด้านนี้ จึงต้องใช้เวลา ทำความเข้าใจและต้องหาผู้เชี่ยวชาญช่วยในการวิเคราะห์ จึงทำให้ใช้เวลากับการศึกษาในขั้นตอนนี้ นาน

5.3.2 เนื่องจากผู้วิจัยมีงบประมาณจำกัด ในการจัดทำต้นแบบผ้า จึงทำให้ไม่สามารถ ปรับปรุงต้นแบบผ้าให้มีความสมบูรณ์ตามแบบร่างได้ทั้งหมด

5.3.3 ปัญหาความคลาดเคลื่อนของต้นแบบ นั้นมาจากหลายสาเหตุได้แก่

1) สถานที่ประกอบของกลุ่มทอผ้าบ้านกุคั้งนั้นอยู่ห่างไกล ทำให้ผู้วิจัยเข้าไปติดตามผลการดำเนินงานได้เป็นบางช่วงเวลา ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงทำให้การสร้างต้นแบบมีความคลาดเคลื่อนตามไปด้วย

2) เนื่องจากกรรมวิธีการทอผ้าไหมมัดหมี่มีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งผู้วิจัยยังไม่เข้าใจเรื่องกรรมวิธีการทอผ้ามัดหมี่ ได้ทั้งหมด จึงทำให้มีการกำหนดรายละเอียดแบบร่างมีความคลาดเคลื่อน เช่น การกำหนดจำนวนไหมเส้นพุ่ง จึงส่งผลให้การสร้างต้นแบบผ้าคลาดเคลื่อนตามไปด้วย

3) การทอผ้ามัดหมี่ถือเป็นการทำงานศิลปะประเภทหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ทั้งหลักการเหตุผล และอารมณ์ความรู้สึกในการทำงานควบคู่กันไป ซึ่งอารมณ์ของช่างทอผ้าในแต่ละช่วงเวลาอาจมีความแตกต่างกัน ประกอบกับการที่นักออกแบบ (ผู้วิจัย) กับช่างทอผ้าเป็นคนละคนกัน นวัตกรรม และมุมมองด้านสุนทรียภาพจึงมีความแตกต่างกันไป ซึ่งส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์

4) ข้อจำกัดของช่างทอที่ไม่มีสามารถย้อมสีได้ตรงตามแบบเนื่องจาก ช่างทอผ้าคุ้นเคยกับการใช้สีสำเร็จรูป จึงไม่มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการผสมสี ได้ตามข้อกำหนด

5.3.4 เนื่องจาก ช่วงเวลาในการจัดทำต้นแบบผ่านนั้น ช่างทอผ้ามีภารกิจที่ต้องทำหลายอย่าง ได้แก่ การทำเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่ทางกลุ่มทอผ้าต้องเตรียมทอผ้าของทางกลุ่มเพื่อเตรียมจำหน่ายในช่วงเทศกาลปีใหม่นั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้ใช้เวลาในการจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์เป็นเวลานานกว่าที่กำหนดไว้

5.4 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนากระบวนการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดมหาสารคามดียิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.4.1 กระแสสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาแนวโน้มความนิยม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกแบบ ลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ให้มีความร่วมสมัย จะต้องมีการศึกษาให้ เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา

5.4.2 ผลการศึกษาที่สามารถทำให้กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มบุคลากรหญิง อายุ 25-35 ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และทำงานในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) มีความพึง

พอใจในระดับมาก ถึงมากที่สุดนั้น แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ทางการตลาด จึงควรมีการศึกษาเพื่อส่งเสริมการขายในลำดับต่อไป

5.4.3 แนวทางการออกแบบลวดลาย (ลวดลาย) ที่ได้แรงบันดาลใจมาจาก เครื่องประดับ โลหะร่วมสมัยนั้น สามารถต่อยอดแนวคิดการออกแบบออกไปได้อีก กล่าวคือ ยังสามารถออกแบบร่างตามแนวความคิดนี้ได้อีกมาก เพื่อ ทำให้ได้ลวดลายที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

5.4.4 นักออกแบบที่สนใจการออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ นั้นควรศึกษากรรมวิธีการทำผ้ามัดหมี่ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งก่อนการออกแบบ เพื่อ จะได้ออกแบบลวดลายให้สอดคล้องกับกรรมวิธีการผลิตซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้งานออกแบบเป็นจริงได้ในที่สุด

5.4.5 อุปสรรคและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ในขั้นตอนการผลิตต้นแบบ บางครั้งก็ทำให้ได้ผลในทางที่สร้างสรรค์ เช่น การใช้กลุ่มสีดำ คม โทนสีโดยภาพรวม กลายเป็นเทคนิควิธีการใช้สีที่น่าสนใจ จึงควรนำไปศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลงานที่มีความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

5.4.6 ในขั้นตอนการสร้างต้นแบบผ้า นักออกแบบต้องทำงานร่วมกับช่างทอผ้า ควรหาวิธีการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจในแนวคิดการออกแบบให้ตรงกัน เช่น นักออกแบบต้องสื่อสารถึงความต้องการด้วยศัพท์เทคนิคแบบพื้นบ้านที่ช่างทอผ้าใช้กันอยู่ เพื่อให้ช่างทอสามารถเข้าใจในความต้องการของนักออกแบบ ได้ชัดเจนขึ้น

5.4.7 ในขั้นตอนการสร้างต้นแบบผ้า นักออกแบบควรควบคุมการผลิตกันอย่างใกล้ชิด จึงจะทำให้ได้ ต้นแบบผ้าไหมที่ตรงตามแนวคิดมากที่สุด

5.4.8 เนื่องจากแนวการออกแบบ ที่ต้องการให้ ได้รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งต้องใช้ความรู้ลึก และมุมมองเฉพาะตัวของนักออกแบบในการจัดวางองค์ประกอบให้เป็นไปตามความต้องการ หากแต่ในขั้นตอนการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถทำด้วยตัวเองนั้น จึงทำให้ต้นแบบผลิตภัณฑ์เกิดความคลาดเคลื่อน ฉะนั้นหากผู้ออกแบบมีทักษะในการทำผ้ามัดหมี่ หรือ ค้นหาช่างทอ ผ้าที่มีทัศนคติและมุมมองที่คล้ายคลึงกัน ได้ ก็จะทำให้ขั้นตอนการสร้างต้นแบบเป็นไปตามที่ต้องการได้มากขึ้น

5.4.9 นักออกแบบ ควรศึกษา เรื่องชนิดและขนาดของเส้นไหมเพิ่มเติม เพื่อให้ผ้ามีผิวสัมผัสที่แปลกและน่าสนใจ

5.4.10 ลวดลาย ที่ออกแบบได้ อย่างลงตัว ควรจะสานต่อด้วยการทำเป็นกลุ่ม (Set) ลวดลายสำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ ด้วย เช่น ผ้าฝืนสำหรับตัดเย็บเสื้อผ้า หรือ ผ้าฝืนสำหรับตัดเย็บกระเป๋า เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสำหรับนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เหล่านั้น เพื่อ

ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางการขยายโอกาสทางการตลาดได้อีกทางหนึ่ง

5.4.11 เนื่องจากการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมของกลุ่มทอผ้าบ้านกุด้รัง อุปสรรคของการทำงานอยู่ที่ เวลาของช่างทอผ้า ที่ต้องจัดสรรเพื่อไปทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การทำเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลัก และงานบุญประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านยังให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันเข้าพรรษา ทำให้ระยะเวลาที่วางแผนการทำงานไว้ ล่าช้าออกไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกข้อหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง เพื่อวางแผนการทำงานให้สอดคล้องกับเงื่อนไขเวลาและวัฒนธรรมของชุมชน

5.4.12 ควรมีการฝึกอบรมทฤษฎีทางด้านศิลปะ ให้กับช่างทอผ้า เช่น ทฤษฎีสีและการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพื่อให้ช่างทอผ้าเข้าใจหลักการด้านนี้ได้ดียิ่งขึ้น

5.4.13 กรรมวิธีการทำผ้ามัดหมี่ มีความยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งผู้วิจัย ยังไม่เข้าใจขั้นตอนดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นในการกำหนดรายละเอียดของแบบร่าง เช่น การคำนวณจำนวนของเส้นไหม การกำหนดลักษณะการมัดหมี่ ดังนั้นสำหรับนักออกแบบที่สนใจและอยากจะทำพัฒนาลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ จึงควรศึกษาในส่วนนี้ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเสียก่อน ซึ่งจะทำให้สามารถออกแบบลวดลายผ้าไหมมัดหมี่ได้ตามเงื่อนไขของกรรมวิธีการทำผ้ามัดหมี่ได้อย่างเหมาะสมและลงตัว

5.4.14 ขอบเขตการศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะเครื่องแต่งกาย เท่านั้น หากแต่ผ้าไหมมัดหมี่ยังสามารถนำไปเป็นวัตถุดิบเพื่อทำผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ ได้อีก เช่น ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ฯลฯ ซึ่งหากต้องการพัฒนาลวดลายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว น่าจะสามารถปรับหรือประยุกต์ใช้ กระบวนการออกแบบลวดลายร่วมสมัยตามแนวทางนี้ได้เช่นกัน